

Börje Blomqvist

**JOUKKOISTAMINEN
KIRJALLISUUDEN VÄLINEENÄ**
Suuri retkeilyvinkkirja

Opinnäytetyö

Matkailu- ja ravitsemisalan ammattikorkeakoulututkinto

Matkailu- ja palveluliiketoiminnan koulutus (amk)

2023

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Restonomi
Tekijä/Tekijät	Börje Blomqvist
Työn nimi	Joukkoistaminen kirjallisuuden välineenä
Toimeksiantaja	Olli Järvenkylä, Reppuretki
Vuosi	2023
Sivut	36 sivua, liitteitä 6 sivua
Työn ohjaaja(t)	Marjut Kasper

TIIVISTELMÄ

Suomalaisessa luontoliikunnassa tapahtui suuri muutos vuosina 2019–2022 COVID-19 epidemian aikana. Koronarajoitusten vaikutuksena suomalaiset suuntasivat energiaansa vahvasti ulkoiluun ja retkeilyyn. Tämä ilmeni retkeilyvälineiden ja -kaluston ostovimmmana, jonka seurauksena välineitä myyvien liikkeiden tarjonnasta monet tuotteet loppuivat. Ihmiset suuntasivat luontoon, riippumatta siitä, oliko heillä siihen tarvittavia retkeilytaitoja.

On perusteltua pyrkiä valistamaan retkeilijöitä luomalla välineitä, joilla he voivat kehittää omia taitojaan vastaamaan valitsemansa ulkoilumuotoa. Retkeilyyn käytettävät varusteet ovat muuttuneet teknologian kehityksen myötä. Välineet 1970-luvulta eivät ole verrattavissa toiminnoiltaan tai huollettavuudeltaan siihen, mitä nykypäivän vastaavat edellyttävät käyttäjältään.

Suomessa retkeilyn juuret ovat syvällä. Laajat jokamiehen oikeudet ovat mahdollistaneet vapaan liikkumisen niin metsissä kuin vesillä. Ennen ja jälkeen sotavuosien luonnossa kulkemisen taito perustui siihen, että luonto ja sen annit olivat elämisen edellytys. Kaupungistuminen ja teollistuminen ovat muuttaneet kehitystä siihen suuntaan, että yhdessä nykypäivän matkapuhelimien kehityksen kanssa on muuttanut osaamista suuntaan, että iso osa Suomen kansalaisista on unohtanut retkeilyn taidot. Tarvittiin ohje- ja opaskirjoja retkeilytaitojen uudelleen oppimiseen. 1980–1990-luvut olivat retkikirjallisuuden nousukausia.

Tämän tutkimuksen tarkoitus on luoda pohja uudelle retkeilytaitojen vinkkikirjalle. Kirjallisuutta aiheesta on saatavilla. Tutkimuksella pyritään selvittämään, saadaanko joukkoistamisen metodilla kirjan aineisto ja sisältö tuotettua. Samalla tutkimus voisi tuoda tietoisuuteen uusia niksejä ja vinkkejä nykypäivän retkeilyyn päivittäen siten vanhaa tietoa.

Kysely avattiin kesäkuussa 2022 valituille kohderyhmille yksilö- ja ryhmävastaus mahdollisuutena. Syyskuun loppuun mennessä kysely oli avattu 262 kertaa ja vastaaminen on aloitettu 159 kertaa. Heistä vain 99 jätti vastauksen. Vastausprosentti kohderyhmien potentiaalista jäi vaatimattomaksi ja vastaus-ten sisältö ei näytä tuovan uusia vinkkejä toivotulla tavalla. Johtopäätöksenä on syytä tutkia, oliko kyselyn ajoitus oikea. Tavoitettiin oikeat kohderyhmät ja olivatko tutkimuksen kysymykset riittävän selkeästi asetettuja? Perustavoitteen tarkasteluun nähden menetelmä vaikuttaa olevan välineenä tehoton.

Asiasanat: Joukkoistaminen, retkeily, retkikirjallisuus, retkeilyneuvo.

Degree	Bachelor of Hospitality Management
Author (authors)	Börje Blomqvist
Thesis title	Crowdsourcing as a tool for making a book.
Commissioned by	Olli Järvenkylä, Reppuretki
Time	2023
Pages	36 pages, 6 pages of appendices
Supervisor	Marjut Kasper

ABSTRACT

Outdoor activities as well as various outdoor lifestyle actions have increased a lot between the years 2019–2022 in Finland. One of the main reasons for this change can be found in the Covid-19 pandemic. People found or tried to find their nature connection again. This searching led to a situation where the desire of being outdoors did not follow the line of skills that are needed in different kind of outdoor activities.

Therefore it is justified to educate people how to improve their outdoor skills, starting from the basics. Furthermore, the outdoor equipment and gear have been changing a lot in the last 10–50 years. Tents, cookers, skies, canoes, fabrics etc. are nowadays manufactured of various technical materials which need to be used correctly and maintained in a right way after use.

Finnish people have long roots of being outdoors. Everyman's rights have guaranteed free access to the forest and water areas. In the past, camping was based on the outdoor skills of the available guide. When the amount of independent nature activities increased the need for guidebooks arose. In the 80s and 90s there was the high season for this kind of literature. Today most of the information can be found on the internet.

The objective of this thesis was to study not only if there is a need for a new camping book but to find out if it was possible to collect the contents of the book by using a crowdsourcing method. Would people share their camping tips in public for everybody? If so, would the tips be usable?

A research challenge was to place precisely defined questions to get good answers. As a tool for this research, it was easy to choose an internet survey. It was the fastest and easiest way to reach the chosen target group.

The survey opened in June 2022. At the end of September, the survey was opened 262 times and started 159 times. Only 99 answers were completed, which makes it possible to see direct results. The answering percentage was low compared to the total available volume. After analysing the answers, it seems, that new innovations were not found. In conclusion it is necessary to study if the timing and target group of the survey were right, or if the survey questions were clear enough? The first impression is that crowdsourcing as a tool for this kind of action is ineffective.

Keywords: crowdsourcing, outdoor advises, camping, camping literary.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1.1	Tilaajan esittely	6
1.2	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite	6
2	RETKEILY KÄSITTEENÄ	7
2.1	Retkeilyn historiaa	9
2.2	Retkeily 2020-luvulla	10
2.3	Retkeilyn eri muotoja	11
3	JOUKKOISTAMINEN	13
3.1	Joukkoistaminen käsitteenä	13
3.2	Joukkoistaminen aineistonkeruumenetelmänä	13
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	14
4.1	Kohderyhmien valinta ja rajaukset	16
4.2	Kyselyn sisällön laadinta	18
5	TUTKIMUSTULOKSET	19
5.1	Kyselyyn vastanneiden demografiset tiedot	19
5.1.1	Vastaajien taustatiedot	19
5.1.2	Vastaajien itsearviointi retkeilystään ja kokemuksestaan	23
5.2	Varusteet ja tarvikkeet	26
5.3	Retkiruoka ja kokkaaminen	26
5.4	Vesillä liikkuminen	27
5.5	Retkeily sulan maan aikana	27
5.6	Lumen ja pakkasen aikana	28
5.7	Muut vinkit ja niksit	28
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	31
	LÄHTEET	34
	KUVALUETTELO	36

LIITTEET37

1 JOHDANTO

Aiheen valikoituminen opinnäytetyökseni perustuu kolmeen asiaan: Ensinnäkin tilaaja jakoi idean oppilaitoksen Tuudo-palvelun välityksellä juuri oikeaan aikaan, kun pohdin, miten edetä opinnäytetyön aiheen kanssa. Alku-peräinen ajatukseni oli tutkia regeneratiivisen mallin tuloa matkailualalle. Ratkaiseva syy tarttua tilaajan retkikirja-aiheeseen oli kuitenkin se, että olen ollut luontomatkailun toimialalla vuodesta 1997 lähtien. Olen ammattini kautta ollut tekemisissä luontomatkailun ja retkeilyn eri organisaatioiden kanssa. Huomasin voivani olla avuksi hyödyntämällä aiempaa kokemustani. Kolmanneksi itseäni kiinnosti saada tietää, toimisiko joukkoistaminen tilaajan toivomalla tavalla ja olisiko tässä mahdollisuus kehittää luontoalan tuotteistamista.

1.1 Tilaajan esittely

Olli Järvenkylä on eräopas, retkeilytoimittaja ja luonnon ystävä, jolla on yli 30 vuoden kokemus retkeilystä ja vaeltamisesta Suomen luonnossa. Kansallispuistoista hänelle on tullut tutuksi erityisesti Itä-Lapin mahtava Urho Kekkosen kansallispuisto, missä hän vietti aikanaan 100 päivää. Suomen luonnon sielunmaisemikseen "sajanpäivänäijä" kokee saariston, Saimaan ja tunturit. Viime vuosina Järvenkylä on keskittynyt entistä enemmän luonto- ja retkeilytarinoiden välittämiseen muille. Hän kirjoittaa muun muassa Retkilehteen, ylläpitää Reppuretki.fi -sivustoa ja kirjoittaa retkeilyaiheisia kirjoja (Reppuretki, 2022).

1.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite

Retkeily- ja ulkoilumaailma on huomattavasti monipuolisempi ja -ulotteisempi kuin vaikkapa vuosikymmen sitten. Se tarkoittaa myös sitä, että kukaan yksittäinen ihminen ei pysty enää hallitsemaan kaikkia retkeilymuotoja ja niiden sisältöjä. Luonnossa liikkuminen on pirstaloitunut kymmeneen eri tapoihin ja lajeihin, joita intohimoiset harrastajat kehittävät edelleen. Retkeilijäyhteisölle avoimella keräyksellä yritimme tavoittaa mahdollisimman laajan

harrastajajoukon ja sitä kautta saada myös mahdollisimman monipuolisen vinkki- ja niksivalikoiman kirjaan. Retkeilijät voivat jättää vinkkinsä joko nimettömänä tai nimen kera. (Järvenkylä 2022). Retkeilyn vinkkirjan potentiaaliset lukijat / asiakkaat tulevat olemaan retkeilyään aloittavat tai ”retkeilypolkunsaa” alkumetreillä olevia henkilöitä, joiden kokemuspohja on vielä suppea. Toisaalta kokeneet retkeilijät voivat löytää itselleen toimivia uusia vinkkejä joltakin heille uudemmassa retkeilyn lajista.

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia joukkoistamista kirjan sisällön luomisen lähestymistapana sekä selvittää, miten aineistoa saadaan kerättyä valitun menetelmän avulla. Tilaaja, Reppuretki, julkaisee keväällä 2023 retkeilijöille suunnatun opaskirjan, jonka sisällössä yhdistyvät retkeilyoppaiden ja Niksi-Pirkan parhaat puolet: kekseliäät ja toimiviksi havaitut neuvot sekä vinkit, joita tarjoillaan kevyellä otteella, huumoria unohtamatta (Järvenkylä 2022). Opinnäytetyön tavoite ja osuus on luoda työkalu toivotun aineiston keräämiseen sekä luoda kontaktit kyselyn jakamiseen valittuihin organisaatioihin.

2 RETKEILY KÄSITTEENÄ

”Ota metsä miehiksesi, urohiksesi Tapio, Korpi kolkkipoiaksesi, kumpu kumppalivaraksi. Ota Miestä oppimahan, taivon kaarta katsomahan. Otavaista oppimahan, tähtiä tähystämähän” (Kanteletar II; 329).

Kysyttäessä sattumanvaraisesti vastaantulijoilta, mitä retkeily tarkoittaa saadaan vastauksiksi yhtä monta erilaisia näkemystä. Tämä kuvaa hyvin nykypäivän ihmisten tapaa ja suhdetta ulkoiluun retkeilynä. Toiselle retkeily on tunnin tunnepitoinen tauko lähimetsään, toiselle ennakkoon valmisteltu suunnitelmallinen toteutus jollekin tietylle alueelle suunnattu ja ajoitettu tapahtuma. Aikamäärään kautta voidaan kuitenkin jaotella retkeily pääluokkiin lyhytkestoiset ja pitkäkestoiset retket. Riippuen toteuttajan näkemyksestä retket voidaan jakaa puolipäivä- tai päiväretkeksi, yön yli retkeksi, viikonloppuretkeksi tai

vaellukseksi (5–7 päivää). Yleistäen retkeilyn voidaan sanoa, retkeilyn muodosta riippumatta, olevan retkeilijälle tapa koetella omia rajojaan ja osaamistaan irrottautumalla haluamakseen ajaksi normaaleista arjen rutiineistaan.

Nykysuomen sanakirjan 1957, sähköinen näköisversio 2021 määrittelee sanan retkeily: ”Retkeily, teonn. < ed. | Harrastaa r: ä. Vapaapäivinämme suoritamme r:n maaseudulle. Maaseudun koululaisten r. pääkaupunkiin. - Kuv. Asiakirjan r. virastosta toiseen. R. suomalaisen runouden mailla. - Yhd. auto-, kanootti-, pyörär.; huvi-, opintor.; maaseutu-, tunturir.; ilta-, sunnuntai.” (Nykysuomen sanakirja 2021).

Metsähallitus web-sivullaan määrittää retkeilyn näin, ”Retkeily on ennen muuta mielentila. Retkeilyssä yhdistyvät fyysinen rasitus sekä luonnosta saatava henkinen virkistys. Lyhytkin retki on virkistävä ja täynnä nähtävää ja koettavaa”. (Metsähallitus 2022).

Retkeilyn voidaan katsoa tulleen jatkumoksi erätaidoille ja niiden taitojen harjoittamiselle. Turkka Aaltonen (Aaltonen & Arkko 2001) nostaa esiin kaksi huomattavaa vaikuttajaa, Sakari Pälsin ja Yrjö Kokon, alan erä/retkeilykirjallisuuden tuottajina.

Jouni Laaksonen (Laaksonen 2008) kirjoittaa, ”Retkeily ei koostu joukosta ehdottomia sääntöjä ja ainoita oikeita varusteita, vaan lähes kaikki asiat voidaan tehdä monin erilaisin, mutta silti riittävän toimivin tavoin.

Eerikki Rundgren (Rundgren 2008) sanoo ”Retkeilyksi voisi vapaasti kutsua kaikenlaista lihasvoimin tapahtuvaa luonnossa liikkumista”. Vesillä liikkuminen kuuluu Suomessa ikiaikaisiin taitoihin niin metsästys- kuin kalastuskulttuurin saralla. Tässäkin retkeilyn muodossa toimeentulo ja selviytyminen ovat ohjanneet toimintaa ja vasta myöhempien vuosikymmenien myötä rahdin kuljettaminen vesiteitä pitkin on muuttunut nykymuotoiseen vapaa-ajan retkeilyyn meidän.

Patrick Degerman (Degerman & Pohjola 2002), tunnettu seikkailija Suomessa, laajentaa entisestään retkeilyn käsitettä kohti extreme-tyyppistä liikunnan muotoa "Seikkailuna voidaan pitää kaikkia liikuntalajeja, joissa ihminen kohtaa luonnon ja itsensä ja joissa tarvitaan tietoa sekä lihasvoimaa".

Yhteistä kaikille lähteille retkeilyä määritellessään ovat arvot: ulkona, luonnossa, lihasvoimin, vaikkakin erilaisia välineitä käyttäen ja ympäri vuoden. Kirjallisuutta on kohdennettuna eri tasoille käyttäjäryhmille niin lasten kasvatuksesta seniori-ikäisten ulkoiluun ja kaikkeen mitä tuohon väliin mahtuu. Retkeilyn käsitteen määrittely on nykypäivänä aloitettava enemmän kohderyhmän tulkinnasta kuin että täyttääkö se ehkä jo osin vanhentuneen käsityksen retkeilystä.

2.1 Retkeilyn historiaa

Retkeilyä voidaan tarkastella pitkällä aikajänteellä, jolloin retkeilyn synty voidaan johtaa aina metsästys- ja kalastuskulttuurin syntyäikoihin satojen vuosien taakse. Elämisen ja toimeentulon ehtoina oli selviytyminen luonnossa ja luonnosta. Retkeilyn voidaan katsoa olleen enemmän tarveperäistä toimintaa. Sotien myötä luonnossa liikkumisen taidot ja tiedot korostuivat myös koulutuksellisinä tehtävinä, varautumisena epävarmoina aikoina. Nykymuotoisen retkeilyn lähtökohtaa on siten haastava asettaa tiettyyn vuoteen. Yhtenä näkökulmana voidaan pitää teollisen kehittymisen ja yleisen vaurauden mahdollistamien elintapojen muutokset ja sen myötä ihmisten ajankäytön muuttuminen.

Suomen ensimmäiset kansallispuistot on perustettu 1938, mikä osaltaan valtion toimesta toi uusia ulottuvuuksia kansalaisten retkeilylle vaikkakin enemmän varakkaampien kansalaisten harrastuksena. 1960–1970 vuosikymmenillä retkeilyn suosio kasvoi leirintäalueretkeilynä autoilun kasvun kautta (Junttila 2013).

41 kansallispuistoistamme 23 perustettiin 1980–1990 luvuilla. Tästä alkoi nykysuuntaukseen johtanut luontomatkailemisen kiinnostuksen kasvu, mikä johti

osaltaan retkeilyvarusteiden laajempaan tuotekehitykseen ja tarjontaan Suomessa. Kansallispuistoja perustettiin lisää ja ensimmäisiä puistoja yhdistettiin uusiin maa-alueisiin. Ensimmäiset 7 kansallispuistoa on perustettu nykykäsityksen mukaan vuonna 1956 (Metsähallitus 2022). Vuosituhannen vaihteessa retkeily oli jo saavuttanut kaikki kansalaiset mahdollistaen laajan kirjon eri lajien harrastajien ulkoilun eri välineillä ja muotoina. Teknologian kehitys vuosina 2000–2020 retkeily- ja ulkoiluvälineiden materiaaleissa sekä rakenteissa on ollut valtava muutos aiempaan. Muutos on luonut puitteet retkeilylle, missä entistä laajemmalle joukolle kansalaisia on avautunut mahdollisuus ryhtyä retkeilemään. Muutoksen vaikutus näkyy myös varusteiden teknisessä kehityksessä sekä retkeilyyn osoitettujen maa- ja vesialueiden palvelurakenteiden kuten laavujen, tulipaikkojen ja ulkoilureittien tarjonnan kasvuna.

Aiemmat vastaavat niksikirjat tai näihin rinnastettavat tuotannot antavat vertailupohjaa kerättävälle aineistolle miten saadut niksit/vinkit ovat mahdollisesti muuttuneet vuosien saatossa. Vertailuun sopivia sähköisiä sivustoja ovat mm. Retkipaikka-blogit, Metsähallituksen retkisivut, Suomen Latu ry:n retkeilyn sivut sekä muut lajikohtaiset retkeilysivustot internetissä.

Retkeilyn kirjallisuutta ovat mm. Olli Aulion Suuri retkeilykirja vuodelta 1990, 2020 ja 2012. Nalle Coranderin Erätaidot I ja II, vuodelta 1994 sekä televisiosta suomalaisille tunnetuksi tulleen norjalaisen Lars Monsenin 101 Erätaitoa. Lisäksi on syytä mainita uudemmasta tuotannosta nykyaikaisen retkikirjallisuuden tekijöistä mm. Jouni Laaksonen, useita retkeilykirjoja sekä Eerikki Rundgren, Editan tuottamaa tuotantoa. että Patrick Degerman, seikkailu ja elämys painotteiset kirjat. Raija Hentman on kohdentanut tuotantonsa retki-kohteiden kuvauksiin ja eräruokakirjoihin.

2.2 Retkeily 2020-luvulla

COVID-19 epidemian vaikutus retkeilyn suosioon on ollut valtava. Ulkona liikuminen on ollut tasaisessa kasvussa vuodesta toiseen, mutta epidemian myötä kansallispuistokävijöiden määrät lähtivät vahvaan nousuun. Sama ilmiö

näkyi myös retkeilyvälineitä myyvissä liikkeissä tarjonnan ylittävänä kysyntänä. Rajoitusten takia hakeuduttiin ulos liikkumaan. Etätyöskentely osaltaan mahdollisti helpommin ulkoilun elementit, tiimikokoukset onnistuivat retkireitin varrelta yhtä hyvin kuin kotoa käsin. Kääntöpuolena retkeilykohteisiin suuntautunut kasvu ja käytön paine on aiheuttanut huolta luonnon kestävydestä ruuhkaisimmilla alueilla. Maapohjan kuluminen on monessa retkeilypaikassa altistanut eroosiolle. Huolta on herättänyt myös retkeilijöiden osaaminen niin retkitaidoissa kuin vastuullisen ulkoilun / retkeilyn sääntöjen tuntemuksessa. Jokamiehenoikeuksiin vedotaan useasti riippumatta perustuvatko ne tietoon vai lähinnä arvaukseen. Hyvää on se, että ihmiset retkeilevät enemmän kuin aikaisemmin tämä liikuntamuotona edistää kansanterveyttä ja yleistä hyvinvointia. (Leppänen 2021).

Tietotekniikan ja digitalisaation kehitys on tuonut lisää vapaa-aikaa eri väestöryhmille mahdollistaen myös ulkoilun ja retkeilyn harrastajien määrän kasvun. Samaan aikaan väestön ja kotitalouksien varallisuus on kasvanut ja tehnyt mahdolliseksi liikkumisen luontokohteisiin sekä retkeilyn eri muotojen harrastusvälineiden ja varusteiden hankkimisen. On perusteltua pohtia, onko retkeily nykymuodossaan varusteineen tasapuolisesti kaikkien ulottuvilla. Toimintaympäristöissä eri väestöryhmien tuloerot aiheuttavat muutoksia ostovoimassa (Luke 2016).

2.3 Retkeilyn eri muotoja

Menneiden aikojen eräkulttuurin ruuhista, lylyistä, valjakoista ja patikoinnista muutos nykypäivän monimuotoisiin tapoihin liikkua maastossa ja vesillä on suuri (Aaltonen & Arkko 2001). Retkeilyn toteutusaikaan (mihin aikaan vuodesta ja vuorokaudesta) pohjautuvat muodot esiteltiin tarkemmin kappaleen johdannossa.

Retkeilymuotoja voidaan jaotella myös perustuen liikkumistapaan. Yleisin muoto liikkua on patikoida, kävellä tai pitkäkestoinen muoto vaelttaa. Retkeily lumiseen aikaan edellyttää lumikenkien, erilaisten suksien tai muiden liikkumisen apuvälineiden hallintaa (eräsukset, latusukset, telemark, liukulumikengät, yms.). Vesillä retkeily on monipuolistunut välineistön kautta. Ruuhet ja lautat

ovat korvaantuneet kanooteilla ja kajakeilla (Corander 1995). Lisäksi ovat tulleet sup-laudat, packcraft, sit-on-top kajakit, allyt ja monet erilaiset ilmatäytteiset välineet. Lisäksi pyöräilyn eri muodot retkeilyssä ovat muuttaneet retkeilyn reittien palvelurakenteita. Pyöräilyn muutoksen retkeilymuotona perinteisen maantieretkeilyn jatkoksi avasi maastopyörien kehitys ja jatkona fatbike-pyörien tulo markkinoille. Sähköavusteiset pyörät ovat avanneet eri kuntoryhmille tai perheille tasavertaisemman tavan retkeillä yhdessä pyörillä. Oman ryhmänsä retkeilyn muotoihin tuovat motorisoidut välineet kuten moottorikelkat, moottoripyörät, veneet, yms. Kaikkiaan retkeilyn muotoja ja niiden yhdistelmiä on niin paljon, että yksittäiseltä henkilöltä vaadittaisiin täysipäivästä harrastamista, mikäli edes puolta retkeilyn muodoista haluaisi osata kii-
tettävästi (Järvenkylä & Rantanen 2022).

Kuva 1. Talvella retkeillään lumikengillä Nuuksion kansallispuistossa.

3 JOUKKOISTAMINEN

3.1 Joukkoistaminen käsitteenä

Joukkoistamisen määritelmä esitetään hieman eri tavoin eri lähteissä riippuen esittäjän näkökulmasta. Joukkoistaminen menetelmänä on yleistynyt sähköisten välineiden ja alustojen kehittymisen kautta. Tiedon hankintaan on syntynyt muutamassa vuodessa uusia tapoja aineiston hankkimiseksi. Joukkoistamista on käytetty kaupunkisuunnittelusta poliittiseen toimintaan ja it-alaan mutta kirjallisuuden aineiston sisällön luomisesta ei löytynyt viitteitä.

Hakutuloksissa joukkoistamisesta nousee useimmiten kärkeen kaksi, joissa viitataan avaavasti joukkoistamisen määritelmän alkuperään. Pilvi Nummi esityksessään lainaa Jeffrey Howieta vuodelta 2016: ”Joukkoistamisessa on kyse tehtävän tai ongelman ratkaisemisen ulkoistamisesta laajalle ulkopuoliselle ihmisjoukolle avoimena kutsuna.” (Nummi 2018)

Lisää taustoitusta joukkoistamiselle ja tieteen termipankin näkökulmaan pohjautuen löytyy Jeff Howien 2006 lanseeraamaan nimitykseen crowdsourcing, mikä viittaa nimenomaan internetin hyödyntämiseen perustuvaa ”maallikoiden talkoistamista” tutkimustyön osaksi (Onikki-Rantajääskö & Pitkänen-Heikkilä 2015).

3.2 Joukkoistaminen aineistonkeruumenetelmänä

Joukkoistaminen tarkoittaa yleisön osallistamista, joukolle ulkoistamista tai talkoistamista. Toiminta, jossa ongelma annetaan ratkaistavaksi tai tehtävä suoritettavaksi ennalta määrittelemättömälle joukolle avoimen kutsun kautta. (Tieteen termipankki 2023)

Joukkoistamisen käsitteeseen liittyvät neljä tärkeää osa-aluetta: 1) organisaatio, jolla on tehtävä, joka pitää suorittaa; 2) yhteisö (joukko), joka on halukas suorittamaan tehtävän vapaaehtoisesti; 3) online-ympäristö, joka sallii työn te-

kemisen sekä yhteisön vuorovaikutuksen organisaation kanssa sekä 4) medlemminpuoliset hyödyt organisaatiolle ja yhteisölle. (Estellés-Arolas & González-Ladrón-de-Guevara 2012, Kuvaja 2016 29).

Mainitut neljä joukkoistamisen osa-aluetta on havaittavissa opinnäytetyön kohteen rakenteissa:

- 1) Organisaatio, jota edustaa toimeksiantaja ja toimeksiantajan tehtävänanto (Retkeilyn Vinkkirjan sisältö).
- 2) Yhteisö (joukko), joka koostuu kolmesta rajatusta kohderyhmän pääjoukosta: Suomen Latu ry:n jäsenyhdistykset, Melonta- ja soutuiliiton jäsenyhdistykset, Partiolaisten suurleiri. Mainitut organisaatiot ovat nähneet hankkeen kiinnostavana ja osoittaneet halukkuutensa osallistua tiedon keräämiseen antamalla kanavansa ja jäsenverkostonsa potentiaalin kyselytutkimuksen jakeiluun.
- 3) Online-ympäristö, sovelletusti sähköiset kanavat ja Webropol -kysely.
- 4) Hyödyt organisaatiolle mitattavissa saatujen palautteiden muodossa sekä näkyvyys tuotokselle. Yhteisöille, tilaisuus tuoda osaamista esiin, vaikuttamisen mahdollisuus sekä jäsenyhdistysten jäsenten aktivointi retkeilyn hiljaisen tiedon jakamiseen.

Aineistonkeruumenetelmäksi tässä opinnäytetyössä valittiin kysely, jossa kohderyhmärajaus esitetään samat retkeilyyn liittyvät kysymykset kyselyyn osallistujille (Koppa, Jyväskylän yliopisto, 2016. Aineistonhankintamenetelmät / kyselyt). Kohderyhmäjoukon kautta oli pyrkimys tavoittaa noin 100.000 jäsentä keskusorganisaatioiden informaatiokanavia käyttämällä. Tämän tueksi kyselyn jakamiseen valittiin yksi sosiaalisen median kanava sekä printtiversio kyselystä.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Työn aloittaminen opinnäytetyön ohjaajan, tilaajan sekä toteuttajan välillä oli hyvin kohdennettua. Yhteistoimintaa helpotti, että työn toteuttaja toimii samalla

toimialalla kuin työn tilaaja. Yhteinen käsitteistö ja alan ymmärrys nopeuttivat työn aloittamista.

Opinnäytetyön päämuodot voidaan esittää kolmena pääryhmänä. Tapaustutkimusta käytetään, jos tavoitteesi on kuvata, miten asiat ovat, mitä pitäisi kehittää tai laadit kehittämissuunnitelman. Arviointitutkimus soveltuu arvioimaan jonkun kehittämishankkeen toteutusta ja vaikuttavuutta (XAMK 2022). Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä toteutetaan työelämälähtöinen tutkimus, jossa ratkaistaan ammattialan rajattu ongelma.

Toimintatutkimuksen opinnäytetyön lähtökohtana on toimintatutkimus tai kehitävä työntutkimus, jos kehittämistoimenpiteitä toteutetaan käytännössä ja niiden onnistumista arvioidaan, eli asioiden kulkuun puututaan (interventio) (XAMK 2022).

Produktiivisessa tutkielmassa opiskelija osoittaa tuntevansa alansa kirjallisuutta ja hallitsevansa oman ammattialansa tutkimus- ja kehittämismenetelmiä sekä selkeän kirjallisen ilmaisun. Tyypilliseen produktiiviseen opinnäytetyöhön sisältyy produktio-osa, joka voi olla yritykselle laadittava suunnitelma tai ohje, projekti, tapahtuman järjestäminen, palvelu, tuote, malli, mallisto, työselitys, muoto-, materiaali- tai menetelmäkokeilu tai muu sellainen. (Muotio 2021).

Tilaajan toimeksiannossa on piirteitä eri opinnäytetyömallien rakenteista. Tämä saattaa viitata uusien menettely/toimintatapojen käyttämiseen missä aiemmat määritelmät eivät aina suoraan sovi otsikon kehyksiin. Mallin valintaa tehdessä päätöksen tulee perustua enemmän opinnäytetyön laajuuteen, näkökulmaan ja rajaukset huomioivaan sisältöön. Keskusteluissa opinnäytetyöohjaajan kanssa päädyttiin tutkimukselliseen opinnäytetyömalliin. Perusteluna tutkimuspainotteisen opinnäytetyön valintaan voidaan pitää sitä, että tutkimuksen kohteena on suoraan työelämästä nouseva tarve eli selvittää joukkoistamisen toimivuus retkeilykirjan aineiston keruuvälineenä. Toimivuuden selvittämiseksi tutkimuskysymyksillä pyritään hahmottamaan kohderyhmien

tilaajille. Kokonaisuudessa vastaanottajia tulisi olemaan noin 140–180 me-
lonta- ja soutuseuraa, joissa yhteensä 12.000 jäsentä. Aineisto ja julkaisupäi-
vät sijoittuivat kesäkuulle, heinäkuulle ja elokuulle.

Suomen Latu ry:n yhteyshenkilöinä toimivat viestinnän suunnittelijat Jenna
Honkanen ja Marianne Holmberg. Valtakunnallisesti Suomen Latu ry:llä on
184 jäsenyhdistystä, joissa yhteensä noin 95.000 jäsentä. Kysely lähetettiin
Suomen Latu ry:n jäsenyhdistyksille uutiskirjeessä 15.6.2022, johon aineisto
toimitettiin Marianne Holmbergille 1.6.2022 mennessä.

Kyselyyn valitaan muutama Facebookin retkeilyryhmä. Valittavien ryhmien tu-
lee olla jäsenistöltään riittävän suuria sekä kattaa valtakunnallisesti koko
Suomi. Ryhmien tulee lisäksi olla sisällöltään ulkoiluun laaja-alaisesti liittyvä.
Sosiaalisen median kysely pidettiin avoimena korkeintaan kahden viikon ajan.

Sosiaalisen median ryhmäksi valikoitui Facebookin Retkeilijät -ryhmä. Julki-
sessa ryhmässä on 14 tuhatta jäsentä ja julkaisujen määrä noin 4 julkaisua
päivässä. Ryhmän kuvauksessa kerrotaan ryhmän toimintaperiaatteet seuraavasti:
”Retkeilijät -ryhmässä keskustellaan retkeilystä, vaeltamisesta, ulkoi-
lusta ja retkeilyvarusteista. Tervetuloa jakamaan kokemuksia ja reissutari-
noita!”

Tutkimuksen kyselyn saamiseksi jaettavaksi ryhmässä oli selvitettävä ryhmän
säännöt ja moderaattorien ohjeet ryhmään liittymisestä sekä kyselyn jaon
mahdollisuus. Lisäksi kyselyn linkki oli jaossa Kansallispuistot tutuksi ja Rep-
puretki -ryhmissä. Facebookin Vaellus -ryhmää kokeiltiin elokuussa 2022 ryh-
män hyväksytyä kyselylinkin julkaisun aikajalalleen. Julkaisu sai kuusi tyk-
käys -merkintää.

Suomen Partiolaisten suurleiri Kajo 2022 Evon ulkoilualueella heinäkuussa
tarjosi mahdollisuuden jalkauttaa kysely noin 13.000 leiriläiselle. Peruskyselyä
muokattiin tehden rinnakkainen kevyempi kyselylomake niin, että ryhmävas-
taus oli mahdollinen.

Riihimäellä järjestettiin Erämessut 9.-12.6.2022. Erämessuilla tilaaja jakoi esitteitä, joilla kiinnostuneet ohjattiin webropol-kyselyyn. Messujen aineistoa kerättiin viikoilla 25 ja 26. Kaikkiaan kyselyn aukioloajaksi sovittiin noin 10 viikkoa, 20.6.-30.8.2022 välisenä aikana. Kyselylomake luotiin Webropol -alustalle.

Syyskuussa kyselyn aineistoa käsiteltiin puhelimitse ja sähköpostein. Tilaaja käsitteli 2022 syys-joulukuun ajan kerättyä aineistoa. Aineiston luovutus tilaajalle sovittiin 30.10.2022 mennessä, huhtikuussa 2023 on opinnäytetyön esittely. Kirjan julkaisu päätettiin kustantajan kanssa siirtää messuilta myöhemmän ajankohtaan. Kirja tulee myyntiin Prismoihin ja tilaajan verkkokauppaan.

Runkosuunnitelma koottiin nopeassa aikataulussa tilaajan toiveesta. Opinnäytetyön runko voidaan esittää päätoimina kuukausittain (taulukko 1).

Taulukko 1. Prosessin aikataulutus 2022–2023

4/2022	Neuvottelut, sopimukset, esittely, kyselyn sisällön luonti
5/2022	Esittelyt, lomaketestit, aineistopäivien tarkennukset I
6/2022	Aineistopäivät II, lanseeraus ja julkaisu II
7/2022	Kysely avoinna valituissa kanavissa, raportointi tilaajalle
8/2022	Toistot mediassa III ja kyselyn sulkeminen
9/2022	Aineiston käsittely ja analysointi
10/2022	Aineiston luovutus tilaajalle
11–12/2022	Aineiston käsittelyä
3/2023	Retkeilyvinkkirjan julkaisu
3–4/2023	Opinnäytetyön valmistuminen

4.2 Kyselyn sisällön laadinta

Kyselyn osioissa käytettiin Webropol -työkalun mahdollistamia kyselymuotoja vaihtelevasti sekä lisättiin kyselyn edistymistä kuvaava numerointi. Vinkki ja niksi -osioihin lisättiin ns. lyhyen vastauksen laatikko, johon vastaaja kuvaa ot-sikoimalla vinkkinsä. Tämän jälkeen on pitkän kirjallisen vastauksen laatikko

johon vastaaja kirjaa seikkaperäisesti vinkkinsä. Vastaustason tulee olla sellainen, että tilaajan on mahdollista testata ymmärrettävästi vinkin toimivuus eli toistettavuus. Osiot lopulta jaettiin seuraaviin pääkategorioihin: Demografiset/ Varusteet/ Retkimuona/ Vesistölajit/ Lumi & jää/ Sulan maan aika/ Kätten taidot/ Kiitos. Haasteeksi nousi kysymysten muotoilu siten, että kysymys olisi ymmärrettävissä yksiselitteisesti ja tuottaisi vastauksia haluttuun kysymykseen.

Kuva 3. Retkeilijöitä Teijon kansallispuistossa.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Kyselyyn vastanneiden demografiset tiedot

Varsinaisen kyselyn internet-linkki avattiin tutkimuksen aikana 262 kertaa ja kyselyyn vastaaminen aloitettiin 159 kertaa. Täytetyn kyselyn palautti/lähettti 99 kyselyyn osallistujaa (n.38 % linkin avanneista).

5.1.1 Vastaajien taustatiedot

Sukupuolijakauma

Vastanneiden tasainen sukupuolijakauma viittaa retkeilyn lajina ja harrastuksena kuuluvan kaikille sukupuolille ilman näkyvää painotusta (taulukko 2).

Taulukko 2. Sukupuolijakauma

	n	Prosentti
Nainen	46	46,5 %
Mies	45	45,4 %
Muu	8	8,1 %

Ikäjakauma

Kohderyhmien ikäjakaumassa näkyy vahva painotus nuoriin ikäluokkiin. Vastaaajista n. 67 % kuuluu ikäryhmään alle 20 vuotta edustaen siten kokonaisuudesta valtaosaa. Kyselyn vastauksia ja tuloksia analysoidessa on huomioitava nuorten vastaajien suuri osuus vastaajista. Näin siksi, että pitkään retkeilykokemukseen perustuva laaja osaaminen ei välttämättä tule kyselyssä esiin. Voidaan pitää siten yllätyksenä sitä, että varttuneempaa retkeilijäkaartia kysely ei ole tavoittanut (taulukko 3).

Taulukko 3. Ikäjakauma

	n	Prosentti
Alle 15 vuotta	26	26,3 %
15–20 vuotta	40	40,4 %
21–30 vuotta	7	7,1 %
31–40 vuotta	5	5,0 %
41–50 vuotta	11	11,1 %
51–60 vuotta	6	6,1 %
61–70 vuotta	3	3,0 %
Yli 70 vuotta	1	1,0 %

Maantieteellinen sijainti maakunnittain

Maantieteellisen sijainnilla pyrittiin hahmottamaan, olisiko alueellisia eroja nähtävissä maakunnittain. Alla olevia lukuja voidaan pitää korkeintaan viitteellisinä johtuen sekä vähäisestä kokonaisvastausmäärästä että suhteellisen suuresta nuorten vastausmäärästä, joka johtui Partiolaisten Kajo -suurleirin mukanaolosta. Listalla on kaksi selvää aktiivisempaa aluetta, Uusimaa ja Pirkanmaa. Huomioiden näiden kahden alueen yhteisen väestömäärän, 2,2 miljoonaa, olevan noin 40 % (Eurostat 2019) koko Suomen väestöstä voidaan pitää huomiota odotettavana (taulukko 4).

Taulukko 4. Maantieteellinen sijainti maakunnittain

	n	Prosentti
Ahvenanmaa	0	0,0 %
Etelä-Karjala	4	4,1 %
Etelä-Pohjanmaa	3	3,0 %
Etelä-Savo	7	7,1 %
Kainuu	0	0,0 %
Kanta-Häme	4	4,1 %
Keski-Pohjanmaa	1	1,0 %
Keski-Suomi	4	4,0 %
Kymenlaakso	2	2,0 %
Lappi	5	5,1 %
Pirkanmaa	22	22,2 %
Pohjanmaa	0	0,0 %
Pohjois-Karjala	3	3,0 %
Pohjois-Pohjanmaa	1	1,0 %
Pohjois-Savo	8	8,1 %
Päijät-Häme	3	3,0 %
Satakunta	1	1,0 %
Uusimaa	20	20,2 %
Varsinais-Suomi	10	10,1 %
Muu	1	1,0 %

Vastaajien taustaorganisaatio

Tutkimukseen toimeksiantaja halusi selkeästi rajatut kohderyhmät. Tavoitteena oli saada toimivat kanavat retkeilyn keskusorganisaatioiden jäsenyhdistysten ja seurojen jäsenille. Lähtökohtana olivat yleisesti tiedossa olevat suuret järjestöt, joilla on aktiiviset viestintäkanavat jäsenistölleen. Kohderyhmien yhteinen potentiaali oli noin 350 yhdistystä, joissa on noin 100.000 jäsentä. Kyselyyn tästä potentiaalista vastasi vain 11 henkilöä ja loput Partiolaisten suurleiriltä. Tässä suhteessa kysely ei onnistunut tavoittamaan haluttua kohderyhmää ollenkaan.

On perusteltua kysyä, miksi kysely ei kiinnostanut tai menikö kysely perille jäsentasolle ollenkaan. Keskusorganisaatioiden tiedetään toimineen asiassa aktiivisesti tiedotuksessaan ja tehostaneen sitä kyselyn voimassa olemisen ajan. On mahdollista, että kysely jäi jäsenseuratasolla jakamatta henkilötasolle. Toisaalta potentiaalinen suuren takia olisi silti voinut odottaa laajempaa osallistumista. Tässä voisi olla peruste jatkotutkimukselle (taulukko 5).

Taulukko 5. Vastaajien taustaorganisaatio

	n	Prosentti
Suomen Ladun jäsenyhdistys	10	10,1 %
Melonta- ja Soutuliiton jäsenyhdistys	1	1,0 %
Muu, mikä?	40	40,4 %
En kuulu mihinkään retkeilyn/ ulkoilun organisaatioon	48	48,5 %

Merkittävänä havaintona voidaan pitää, että yhtä vastausta lukuun ottamatta kaikki muut vastaajat olivat partioleiri Kajo2022 osallistujia kyselyn ”muu, mikä/ en kuulu kohderyhmään”

Miltä kanavalta vastaaja sai tiedon kyselystä?

Saadut luvut osin vahvistavat oletusta tiedonkulun haasteesta keskusorganisaatioiden kohdalla. Jäsenyhdistyskirjeet taustaorganisaatiolta kattavat vain

11 % osuuden kokonaisuudesta. Erämessujen osuus 13 % tulee tilaajan jalkautumisesta Riihimäellä. 12 % koostuu kyselyn pilotoinnista tuttavilla tai vastaavista muista suorista kontakteista. Sosiaalinen media on tuonut enemmän vastauksia kuin suoramarkkinointi ja nuorten leiriläisten vaikutus näkyy vahvasti Muualta / mistä kohdassa. Näin siksi, että partiolaisten Kajo 2022 -suurleirillä osana leiriläisille järjestettyä ohjelmaa heidän tehtävänä oli vastata rastitoimintana tähän kyselyyn. Tämä myös näkyy vastauksien tasossa (taulukko 6).

Taulukko 6. Mistä kanavasta vastaaja sai tiedon kyselystä?

	n	Prosentti
Taustaorganisaatioltani	11	11,1 %
Sosiaalisesta mediasta	18	18,2 %
Messuilta	13	13,1 %
Tuttavalta	12	12,1 %
Muualta, mistä?	45	45,5 %

Huomioitavaa: Muualta, mistä? Yhtä lukuun ottamatta kaikki muut 44 olivat saaneet tiedon valtakunnallisella partioleirillä osana rastitoimintaa.

5.1.2 Vastaajien itsearviointi retkeilystään ja kokemuksestaan

Vastaajien retkeilyn määrä retkeilykertoina

Viikoittain retkeilijöiden 8 % vastauksen suhteen on syytä olla varauksellinen, ymmärrettiinkö kysymys toivotulla tavalla. Kysymyksen asettelussa olisi tullut selvemmin eritellä retkeilyn ja ulkoilun käsitteet (taulukko 7).

Taulukko 7. Vastaajien itsearviointi retkeilystään ja kokemuksestaan.

	n	Prosentti
Viikoittain	8	8,1 %
Muutaman kerran kuukaudessa	48	48,5 %
Muutaman kerran vuodessa	43	43,4 %

Vastaajien omakuvaus retkeilijänä

On todennäköistä, että taulukon 8 saaduissa arvoissa korostuu jälleen suuri nuorten vastausosuus. Yön yli retkeilijöiden ja vaeltajien suhteellinen osuus profiloinnissa viittaa vahvasti Partioleirin nuorten vastauksiin (taulukko 8).

Taulukko 8. Vastaajien omakuvaus retkeilijänä

	n	Prosentti
Lähiluontoretkeilijä, 1–2 tuntia	8	8,1 %
Puolipäiväretkeilijä, 3–4 tuntia	16	16,1 %
Kokopäiväretkeilijä, 5–7 tuntia	10	10,1 %
Yön yli retkeilijä	36	36,4 %
Vaeltaja, useamman päivän retki	29	29,3 %

Vastaajien retkeilyn yhteisöllisyys

Vastaukset ovat hyvin linjassa vastaajaprofiiliin. ”Ryhmässä” 55% osuus on partioleiriläisiä, muiden ollessa joko Suomen Ladun, Melonta- ja soutuiltojen tai tuttavien vastauksia (taulukko 9).

Taulukko 9. Vastaajien retkeilyn yhteisöllisyys

	n	Prosentti
Yksin	16	16,2 %
Kaksin	13	13,1 %
Ryhmässä	55	55,6 %
Perheen/ lasten kanssa	15	15,1 %

Vastaajien retkeilyn ajankohta vuodesta

Tähän kysymykseen pyydettiin merkitsemään, minä aikana vuodesta vastaaja retkeilee. Suurin osa vastaajista ilmoittaa retkeilevänsä kaikkina vuoden aikoina. Tämä tuo ristiriidan taulukon 11 kanssa missä vastaajista vain 1/3 osa ilmoitti talvisesta retkeilymuodosta. On pohdittava alueellisen painopisteen mahdollista vaikutusta (Pirkanmaa, Uusimaa). Suomen eteläisillä alueilla on

talvisia/lumisia kausia ollut viime vuosina heikosti. Tällöin retkeily on saattanut talvikuukausina vaihtunut patikoinniksi tai vaellukseksi. Tämän vuoksi tätä kyselyn kohtaa tulee tarkastella erikseen, miten ilmastonmuutos on osaltaan eteläisellä alueella voinut vaikuttaa retkeilyn muotoon ja tapaan (taulukko 10).

Taulukko 10. Vastaajien retkeilyn ajankohta vuodesta

	n	Prosentti
Keväällä	81	81,8 %
Kesällä	96	97,0 %
Syksyllä	84	84,8 %
Talvella	64	64,6 %

Vastaajien päätapa retkeillä

Patikointi ja vaellus -vaihtoehdon lähes 82 % osuus oli odotettu tulos, johon partiolaisten suuri määrä vastaajista vaikuttaa suoraan. Muista tavoista vesillä liikkumisen olisi voinut olettaa nousevan suuremmaksi, koska melonnan suosio ulkoiluharrastuksena on lisääntynyt vahvasti mm. epidemian myötä. Todennäköinen syy pieneen osuuteen löytyy siitä, että kysely ei tavoittanut melojia kohderyhmänä. Vastaajista vain yksi ilmoitti taustaorganisaatiokseen melontayhdistyksen. Kyselyn ajankohta oli käytännössä melojien parhaan melontasesongin aikaan elo-syyskuussa. Voidaankin esittää kysymys, olivatko melojat vesillä eivätkä siksi ehtineet vastailemaan? (taulukko 11).

Taulukko 11. Vastaajien päätapa retkeillä

	n	Prosentti
Patikointi ja vaellus	81	81,8 %
Vesillä liikkuminen, melonta yms.	24	24,2 %
Hiihto, lumikenkäily ja näihin rinnastettavat lajit	28	28,3 %
Muu, mikä?	20	20,2 %

Lisäksi kohdassa muu, mikä? mainittiin pyöräily, lintujen havainnointi, partiolairit ja kalastus

5.2 Varusteet ja tarvikkeet

Vastaajia tähän kysymykseen saatiin 71/99, näistä kirjattiin noin 75 niksä/vinkkiä. Vastausten taso vaihteli suuresti, vakavasti kirjoitetuista aina katu-kielityyppisiin ilmaisuihin. Tutkimuksen kyselyyn tulleiden vastausten tarkastelussa on läpi linjan muistettava suuri nuorten alle 15-vuotiaiden osuus vastaajista. Vastauksissa on myös runsaasti päällekkäisyyksiä ja osa vastauksista ei liity asetettuun kysymykseen.

Esimerkki vastauksesta, josta välittyy kyselyssä toivottu kokemus vinkistä:

”Hyönteiskarkote: usein pelkkä Off tai vastaava karkote ei riitä ja se tapaa valumaan hien mukana pois. Karkotteesta saa tehokkaamman ja pidempään toimivan sekoittamalla Offiin (esim. roll-on-puikko) kädellä pieni määrä pikiöljyä, tai pikiöljypohjaista karkotetta. Pikiöljy sekoittuu hyvin Offiin, eikä tahraa vaatteita, mitä se yksinään käytettynä tekisi enemmän. Vaikka sekoitusta valuisi hien mukana pois, toimii sekoitus kuitenkin pidempään ja tehokkaammin kuin Off. Samalla saa itseensä viehättävän savusaunan tuoksun.”

5.3 Retkiruoka ja kokkaaminen

Vastaajia tähän ryhmään oli 63/99 joilta kirjattiin vastauksia / vinkkejä 71. Vastauksissa näkyy, että aihe on vastaajille tutumpi, ruoka.

Esimerkki laadukkaasta vinkistä:

”Metsäpalovaroituksen aikana grillimakkarat voi korvata ruokatermoksessa kypsennettävillä nakeilla. Laita nakit termariin ja kaada päälle kiehuvaa vettä. Sulje kansi ja odota noin 10 minuuttia.”

Vastausten kirjo oli laajempaa kuin varustekategoriassa ja tässä näkyy nuorten vastaajien suuri määrä: ” *Trangiat on besui*”, ” *Mikropiza mam nuudeli*”, ” *Syö paljo*.” Tämä vastaustyyppi kattoi noin 35 % koko kategorian vastauksista.

5.4 Vesillä liikkuminen

Vastaajia oli 50/99 joilta kirjattiin 42 vinkkiä. Vinkeistä 35 oli joko asiattomia tai viitattiin useasti: *älä huku, käytä liiviä*. Tässä saaduissa vastauksissa välittyy todennäköisesti suoraan vastaajien kokemattomuus vesillä liikkumisesta ja siellä toimimisesta. Niinpä näiden vastausten painoarvo jää vähäiseksi. Tätä käsitystä tukee myös annettujen vastauksien yksisanaisuus tai lyhyys. Vastauksista 7 oli kategoriaan kohdennettuja tyypillisiä viittauksia harjoitteluun ja taitojen kehittämiseen sekä turvallisuuteen.

Pääjoukosta selvästi poikkeava vastaus / vinkki:

”Olen innokas packraftailija ja kilometrejä sillä onkin tullut kuljettua jo yli 1000 yhteensä. Siksipä kaikenlaista packraftailystä on tullut havainnoitua.

Yksi raftailuun liittyvä, ihan käytännön vinkki on, että kaikki pikku "säälä" (välipalat, aurinkolasit, kompassi tms.), mikä pitää olla nopeasti saatavilla, kannattaa kiinnittää lukittavalla Ortliebin pienimmällä vedenpitävällä kuivapussilla sisäpuolelle raftia. Hyvä paikka on vaikka nokalla olevan rinkan/repun itseensä olevalla kyljellä. Tähän kannattaa pitkillä matkoilla kiinnittää myös juomapullo. Itse kun meloo joskus koko päivänkin ilman suurempia rantautumisia muutamaa puskapissaa lukuun ottamatta, niin saa nopeasti vesillä esille niin arskat kuin välipalatkin.”

5.5 Retkeily sulan maan aikana

Vastaajia oli 49/99 joilta kirjattiin 49 vinkkiä, joista 18 vastausta viittasi kumi-saappaisiin tai vettä hylkiviin vaelluskenkiin. Tämän perusteella voi päätellä kyselyyn vastauksensa ajankohtana vallinneet sääolosuhteet. Vastauksissa selvästi yleistyy lyhytsanaisuus tai keskittymisen väheneminen lisääntyneinä yksisanaisina kommentteina. Pitkä kyselylomake ei välttämättä ole oikea menetelmä nuorille henkilöille haluttujen asioiden selvittämiseen.

Esimerkki laadukkaasta vinkistä:

”Retkeilykartta mukaan tuttuihin maastoihin ja merkityille reiteille. Suunnistaminen ja kartanluvun harjoittelu on paras aloittaa helppossa maastossa, jossa ei ole eksymisen vaaraa. Suunnistuksen harjoittelu on hyvä aloittaa samoilla välineillä, kun sen toteuttaisi, vaikka Lapin erämaassa: paperikartta ja kompassi. Oman sijainnin seuraaminen kartalta tuo myös mielekkään lisän matkalle luonnon seuraamisen lisäksi.”

5.6 Lumen ja pakkasen aikana

Vastaajia oli 49/99 joilta vastauksia kirjattiin 45, lisäksi 4 tyhjää vastausta. Vastausten laatu jäi vaatimattomaksi, mikä oli odotettavaa huomioiden vastaajien profiiliin. Tyypillinen vastaus oli lähinnä viittaukset lämpimään pukeutumiseen tai olla ulkoilematta kokonaan. Vastauksissa näkyy suora yhteys vastaajien kokemattomuuteen talvisesta retkeilystä.

Vastauksien joukossa oli yksittäinen vastaaja, jonka vinkin nostan erikseen esiin tästä kategoriasta:

”Ikean haarukkatelineestä saa ihan lyömättömän risukeittimen pienellä tuunauksella, jonka saa otettua hyvin lumikenkäilyryhmien kanssa mukaan metsään retkelle. Palava-aines vedenpitävään pussiin ja risukeittimen sisälle valmiiksi. Eräoppaan hommissa ei ole kiva koota pakkasessa metallista risukeittintä monesta palasta.”

5.7 Muut vinkit ja niksit

Vastaajia tähän kysymykseen oli 40/99 joilta vastauksia kirjattiin 39. Tuosta määrästä oli 23 tyhjää tai asiatonta. Vastausten laadussa näkyy kyselyn loppua kohden selvää vastausväsymystä. On perusteltua pohtia tehtävien kyselyjen pituutta, toteutuksen ajankohtaa sekä olosuhteita missä kyselyyn vastataan.

Tämä kategoria oli ehkä odotetuvin vinkkimäärältään sen avoimuuden takia. Odotuksiin nähden saatu tulos jäi edellisten tapaan määrällisesti vähäiseksi.

Toisaalta ensimmäistä kertaa vastauksissa tuotiin esiin lemmikkien mukana olo retkeilyssä. Nostan tuon vinkin siksi tähän erikseen mukaan:

”Koiran kanssa retkellä:

- Kannan aina mukana repussa hihnaa jonka toisessa päässä solki, toisessa päässä o-rengas. Tämän kierrän puun ympäri ja siihen laitan koirien hihnat, eli sidon sen avulla koirat taukopaikoilla puuhun kiinni oman hihnansa käsienkistä.
- Koirille on mukana aina oma vesipullo, jossa veden sekaan laitan pienen purkin joko hiutalettonnikalaa tai vaikka kissan märkäruokaa. Lähinnä maustamaan veden, jolloin koiratkin juovat paremmin etenkin lämpimillä keleillä.
- Koirille on myös aina mukana puruluut, joita ne saa pureskella ihmisten evästaun aikana. Näin ne keskittyvät omiin hommiinsa eikä hauku tai ulise ja kuolaa eväiden perään eikä aiheuta mielipahaa muille retkeilijöille.”

Esimerkkinä sivupari Suuren retkivinkikirjan sisällöstä:

VESILLÄ

7!

VARAUDU VESILLÄ

Sitä ei koskaan tiedä tarvitsenko itse apuja vai mahdollisesti joku muu vesilläliikkuja, toteaa luonto-opas ja melontakouluttaja Stefan Blomqvist. Siksi hän ottaa aina kanoottiinsa mukaan ”vakiopakkauksen” riippumatta siitä, oliko kyseessä lyhyt tai pidempi melontareissu.

Blomqvistin vakiopakkaus sisältää kunnollisen heittoliinan, hypotermialakanan, ensiapuvälineet (esimerkiksi kosteisiin oloihin tarkoitettuja laastareita), pienen aurinkorasvan, desinfiointiaineen, silmän huuhteluaineen, myrskysytyttimen, ilmastointiteippiä, pitkiä nippusiteitä ja katkaisulaitteen, joka voi olla

esimerkiksi puukko tai saheteräinen melontaan tarkoitettu väline. Äänenantolaite on pakollinen varuste ja siksi mukana on myös pilli.

Lisäkelluttimena toimii esimerkiksi melakelluke tai 20–30 litran vesitiivis melontasäkki. Sitä voi tyhjänä käyttää reskuutuksessa (vedestä kanoottiin nousemisessa) vastapainona tai ilmalla täytettynä lisäkelluttavuutta antamaan. Matkassa on hyvä olla myös jotakin nopeasti energiaa antavaa ja helposti syötävää ruokaa sekä puolen litran vesipullo. ”Aurinkolasit ja päähine ovat melojan perusvarusteita”, Stefan Blomqvist toteaa.

Kuva 4. Melonnan vinkit

20 VINKKIÄ AVOKANOOTTIMELONTAAN

Luonto-opas ja melontakouluttaja Stefan ”Eppu” Blomqvistilla on vuosikymmenten kokemus melontareikeistä niin järvillä, joilla kuin merellä. Tässä hänen vinkkejään turvallisuudelle melontareikelle avokanootilla.

- Melo taitojasi vastaavissa olosuhteissa, älä yliarvioi osaamistasi. Luonto vesillä voi olla armoton.
- Valitse kanootti (soolo/kaksikko) taitojesi mukaan. Kanooiteissa on isoja eroja melottavuudessa.
- Harjoittele melontatekniikkaa niin kanootin kuin käyttämäsi melan suhteen
- Melo järkeviä reittejä turvallisuus edellä ja sovita melontaosuudet kuntosi mukaan. Suunnittele reitti fiksusti ja tee turvallisuussuunnitelma. Sen avulla pystyt miettimään ja ennakoimaan riskejä.
- Muista kertoa maihin jäävälle kaverille, minne olet menossa ja milloin olet tulossa. Viestin voi jättää esimerkiksi melontaseuran vajakirjaan.
- Muista juoda ja syödä riittävän usein, sillä melonta kuluttaa energiaa huomaamatta.
- Suojaudu uv-säteilyltä, tuulelta ja sateelta.
- Pakkaa tavarasi useampaan vesitiiviiseen säkkiin mieluummin kuin yhteen isoon säilytystonkkaan. Näin pystyt trimmaamaan kanootin painopistettä helposti sopivampaan kulmaan tuulien mukaan.
- Pidä taukoja riittävän usein. Jalkaudu varsinkin kylmissä olosuhteissa melottaessa vielä useammin, jotta jalkojen verenkierto ei jäähy.
- Leikkaa umpisolumuovisesta retkipatjasta partaasta partaaseen ulottuva kaistale ja ota se kanootti sisäpuolelle penkin eteen tai alle. Se toimii polviasennossa meloessa hyvänä pehmikkeenä, viileissä vesissä eristeenä ja tauolla istuinalustana.

Kuva 5. Melonnan vinkit

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tutkimuskysely oli avoinna elokuun 2022. Tilaajan esityksestä kyselyä jatkettiin syyskuun loppuun asti. Syyskuun jälkeen saatu aineisto käsiteltiin ja loka-

kuussa aineisto luovutettiin tilaajalle. Vastaaajien painopiste ikäryhmissä oli selvästi nuorempi kuin mitä odotettiin. Vastaaajista noin 2/3 osaa koostui ikäryhmistä 20-vuotiaista alle 15-vuotiaisiin. On selvää, että kysely olisi pitänyt, kohderyhmiä valitessa, jakaa erikseen nuoriin ja varttuneempiin vastaajiin. Nyt erilaiset kokemuspohjat välittyvät saatujen vastauksien sisällöissä eikä ennakoon toivottu vastaajarakennetta toteutunut. On pohdittava, miksi kyselyyn ei tullut varsinaisilta kohderyhmiltä (Suomen Latu ry ja Melonta- ja soutuiliitto ry) enempää vastauksia. Kohderyhmät itsessään ovat oikeat ja tulevaa tuotosta ajatellen niiden osaaminen olisi vastannut sisältöä. Kysymyksen asettelun voi myös muotoilla ”millä tavoilla toimien olisi tavoitettu kohderyhmien retkeilyn kokeneemmat jäsenet?”

Joukkoistamisen kohteiksi valittujen kohderyhmien toivottiin tuottavan retkeilyn vinkki- ja niksikirjaan materiaalia kohderyhmien retkeilyosaamisen vuoksi. Tämäntyyppinen kirjallisuus on useimmiten kohdennettu retkeilyn aloittamista harkitseville tai retkeilyn alkutaipaleella oleville henkilöille. Kirjan lajikirjon myötä kokeneemmatkin retkeilijät voivat löytää kirjasta itselleen uusia näkökulmia. Tämän päivän retkeilyä kuvaa lajimäärien ja sen alatyypien pirstaleisuus. Hallittavana on useamman eri lajin tekniset ja toiminnalliset haasteet.

Tutkimuskyselyn alkaessa tuotoksen työnimenä oli Retkeilyn 100 vinkkiä ja niksiä. Valmiin tuotoksen nimi tulee olemaan Suuri retkeilyvinkkirja. Valmiiseen tuotokseen tulee yli 500 vinkkiä ja niksiä esiteltynä 464 sivun kokoisena teoksena. Tilaaja on hyödyntänyt kyselyn ohella omia verkostojaan haastatellen retkeilyn ammattilaisia ja harrastajia. Joukkoistamisen pohjalta kirjaan on valikoitunut mukaan 40–50 niksiä ja vinkkiä kattaen vajaa 10 % kirjan sisällöstä. Tilaaja pitää lukua hyvänä saavutuksena.

Joukkoistamisen toimivuudesta kirjallisuuden sisällön hankinnassa tilaaja kommentoi nyt koetun perusteella: ”Joukkoistaminen on mielenkiintoinen tapa saada suuri yleisö mukaan kertomaan omat vinkkinsä ja tuottamaan sisältöä. Hän viittaa edelleen retkeilyn pirstaloitumiseen. Kokeneilla retkeilijöillä on paljon sellaista hiljaista tietoa mitä ei ole kirjoissa mainittu – ainakaan ennen tätä kirjaa.” (Järvenkylä 2023).

Joukkoistamisen voidaan todeta tutkimuskyselymenetelmällä toimivan koh- tuullisesti ja tuottavan materiaalia halutulla tavalla. Tutkimuskyselyä käytettä- essä joukkoistamisessa on luotava mekanismit, joilla varmennetaan kyselyn ohjautuminen halutulle vastaajajoukolle. Kyselyn tulokset osoittivat selvästi ky- symysten ja kohderyhmärajausten tärkeyden kyselyn tuloksen suhteen. Jouk- koistaminen ei yksinään riitä vaan se tarvitsee tuekseen myös perinteisempiä menetelmiä kuten haastatteluja ja vuorovaikutusta suoraan ammattilaisten kanssa. Tässä toteutuivat kaikki joukkoistamisen neljä osa-aluetta: tarve, joukko, online ja molemminpuolinen hyöty (organisaatioyhteisö) julkaistavan Suuri retkeilyvinkkirja muodossa.

Kuva 6. Suuri retkeilyvinkkirja etu- ja takakansi

LÄHTEET

- Aaltonen, T. & Arkko, M. 2001. Vanhat hyvät erätaidot. Helsinki: Ajatus Kirjat.
- Corander, N. 1995. Retkeilijän erätaidot osa 1. Lohja: Lohjan offset.
- Degerman, P. & Pohjola, P. 2002. Sinustako seikkailija? Helsinki: Edita.
- Hirvonen, M. (toim.) 2003. Matkalla metsään. Helsinki: Edita
- Junttila, V. 2013. Kirjoitus/artikkeli. Turun Sanomat. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.ts.fi/puheenvuorot/472711> [viitattu 6.9.2022].
- Järvenkylä, O. 2022. Sähköpostikeskustelut tilaajan ja opinnäytetyön toteuttajan välillä [viitattu 27.8.2022].
- Järvenkylä, O. & Rantanen, T. 2022. Reppuretki kansallispuistoon. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.readme.fi/kirja/reppuretki-kansallispuistoon/> [viitattu 24.8.2022].
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opinnäytetyön suunnittelun ohje. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/wp-content/uploads/2019/03/Liite-Ohjeita-opinnaytetyon-suunnitteluun.pdf> [viitattu 24.8.2022].
- Koppa. Jyväskylän yliopisto. 2016. Aineistonhankintamenetelmät. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmat/kyselyt> [viitattu 16.2.2023].
- Kuvaja, J. 2016. Joukkoistamisen hyödyntäminen rakennusalan yrityksen arvonnissa. Diplomityö. Tampereen teknillinen yliopisto. Saatavissa:

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/123456789/24202/kuvaja.pdf?sequence=3> [viitattu 6.9.2022].

Laaksonen, J. 2008. Vaeltajan opas. Helsinki: Edita.

Leppänen, T. 2021. Retkeilyn hullu vuosi. Artikkelit Latu&polku.fi -sivusto. Saatavissa: <https://www.latujaipolku.fi/uutiset/retkeilyn-hullu-vuosi.html> [viitattu 30.9.2022].

Metsähallitus. 2005. Toimituskunta. Suomen retkeilyopas. Helsinki: Edita.

Metsähallitus. 2022. metsa.fi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.metsa.fi/maat-ja-vedet/suojelualueet/kansallispuistot/kansallispuistotaulukot/> [viitattu 11.9.2022].

Metsähallitus. 2022. luontoon.fi. Retkeilyn abc. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.luontoon.fi/retkeilynabc> [viitattu 11.9.2022].

Metsähallitus. 2022. luontoon.fi. Retkeilyn vastustamaton viehätys. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.luontoon.fi/retkeilynabc/yleistaretkeilysta> [viitattu 16.9.2022].

Muotio, L. 2021. Muotoilualan amk-opinnäytetyön yleiset kriteerit ja painotus. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.muotoilu.info/index.php/tutkiva-muotoilu/amk-opinnaytetyo/opinnaytetyon-yleiset-kriteerit-ja-painotus/> [viitattu 24.8.2022].

Nummi, P. 2018. Somedata ja joukkoistaminen kaupunkisuunnittelussa. Tiedekulma. Diaesitys. Saatavissa: <https://www.slideshare.net/pilkku/somedata-ja-joukkoistaminen-kaupunkisuunnittelussa> [viitattu 24.8.2022].

Nykysuomen sanakirja. 2021. Kotimaisten kielten keskus. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://kaino.kotus.fi/ns/Nykysuomen_sanakirja_4_O-R.pdf [viitattu 16.9.2022].

Onikki-Rantajääskö T. & Pitkänen-Heikkilä K. 2015. Joukkoistamisen haasteita. Artikkel. Tieteessä tapahtuu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://journal.fi/tt/article/view/53320/16591> [viitattu 24.8.2022].

Reppuretki. 2022. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.reppuretki.fi/> [viitattu 4.3.2023].

Rundgren, E. 2008. Retkimelonta. Helsinki: Edita.

Suomen Latu. 2022. Retkeilyetiketit ja ulkoilu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.suomenlatu.fi/vaikuta/ohjeet-ja-etiketit.html> [viitattu 11.9.2022].

Tieteen termipankki. 2023. Sanastokeskus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/joukkoistaminen> [viitattu 17.2.2023].

KUVALUETTELO

Kuva 1. Lumikenkäretki Nuuksion kansallispuisto. Blomqvist, S. 2021.

Kuva 2. Kohderyhmärajaus. Blomqvist, S. 2022.

Kuva 3. Ruskaretkellä, Teijon kansallispuisto. Blomqvist, S. 2010.

Kuva 4. Kuvakaappaus Suuri retkeilyvinkkirja, s.75. Järvenkylä, O. 2023.

Kuva 5. Kuvakaappaus Suuri retkeilyvinkkirja, s.76. Järvenkylä, O. 2023.

Kuva 6. Kuvakaappaus Suuri retkeilyvinkkirja. Etu- ja takakansi. Järvenkylä, O. 2023.

LIITTEET

Retkeilyn vinkkiraja -kyselylomake

Liite 1/6

Retkeilyn vinkkiraja

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Tämä kysely toteutetaan yhteistyössä Retkireppu.fi sivuston (tilaaja) ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) kanssa osana Stefan Eppu Blomqvistin restonomian amk tutkinnon opinnäytetyötä

1. Sukupuoli *

- Nainen
 Mies
 Muu

2. Ikäryhmä *

- Alle 15 vuotta
 15-20 vuotta
 21-30 vuotta
 31-40 vuotta
 41-50 vuotta
 51-60 vuotta
 61-70 vuotta
 Yli 70 vuotta

3. Maakuntasi *

- Ahvenanmaa
 Etelä-Karjala
 Etelä-Pohjanmaa
 Etelä-Savo
 Kainuu
 Kanta-Häme
 Keski-Pohjanmaa
 Keski-Suomi
 Kymenlaakso
 Lappi

- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Savo
- Päijät-Häme
- Satakunta
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi
- Muu

Taustatietojen kartoitus antaa meille viitteen miten kyselymme löydettiin sekä hieman tietoa sinusta retkeilijänä.

4. Mikä on taustaorganisaatiosi? *

- Suomen Ladun jäsenyhdistys
- Melonta- ja Soutuliiton jäsenyhdistys
- Muu, mikä? _____
- En kuulu mihinkään retkeilyn/ ulkoilun organisaatioon

5. Mistä sait tiedon kyselystä *

- Taustaorganisaatioltani
- Sosiaalisesta mediasta
- Messuilta
- Tuttavalta
- Muualta, mistä? _____

6. Kuinka usein retkeilet? *

- Viikoittain
- Muutaman kerran kuukaudessa
- Muutaman kerran vuodessa

7. Mikä kuvaa retkeilytapaasi parhaiten? *

- Lähiluontoretkeilijä, 1-2 tuntia
- Puolipäiväretkeilijä, 3-4 tuntia
- Kokopäiväretkeilijä, 5-7 tuntia
- Yön yli retkeilijä
- Vaeltaja, useamman päivän retki

8. Retkeiletkö pääasiassa? *

- Yksin
- Kaksin
- Ryhmässä
- Perheen/ lasten kanssa

9. Milloin retkeilet? Voit halutessasi valita useamman vaihtoehdon *

- Keväällä
- Kesällä
- Syksyllä
- Talvella

10. Pääretkeilytapasi? Voit halutessasi valita useamman vaihtoehdon *

- Patikointi ja vaellus
 - Vesillä liikkuminen, melonta yms.
 - Hiihto, lumikenkäily ja näihin rinnastettavat lajit
 - Muu, mikä?
-

Seuraaviin kysymyksiin voit vastata kiinnostuksesi mukaan. Voit halutessasi vastata yhteen tai useampaan kysymykseen.

Jos sinulla on yhteen osioon useampi vinkki niin käytä välitsikointia erottamaan vinkit toisistaan.

Kirjoita vinkiksi vaiheittain auki siten että lukijan on mahdollista kokeilla/toistaa vinkiksi toimivuus kirjoituksesi perusteella.

11. Retkeilyn varusteet & tarvikkeet

Kerro vinkkisi tietyn varusteen, tarvikkeen tai tuotteen käyttöön

12. Retkiruoka & kokkaaminen

Kerro vinkkisi retkiruoan ennakkovalmisteluihin, valmistamiseen, tai säilyvyyden parantamiseen esim. kuivaaminen ja pakkaaminen.

13. Vesillä liikkuminen

Kerro vinkkisi melontaan, soutamiseen, kanootteihin, kajakkeihin, packraft, sup, yms.

14. Retkeily sulan maan aikana

Kerro vinkkisi maastossa liikkumiseen (esim. patikoiden, pyöräillen, hevosella, jne.) toimimiseen ja yöpymiseen yms.

15. Retkeily lumen ja pakkasen aikana

Kerro vinkkisi maastossa liikkumiseen (esim. hiihtäen, luistellen, valjakolla, lumikengin, jne.) toimimiseen ja yöpymiseen yms.

16. Muut vinkit ja niksit

Kerro vinkkisi jotka eivät mahtuneet edellisten otsikoiden alle.

17. Nimeni saa julkaista kirjassa mikäli vinkkini tulee kirjaan *

Kyllä

Ei

18. Vastanneiden kesken arvotaan 5 vinkkirjaa keväällä 2023. Jätä yhteystietosi mikäli haluat osallistua arvontaan. Yhteystietoja käytetään vain arvonnassa

voittaneiden tavoittamiseen.

Etunimi	<input type="text"/>
Sukunimi	<input type="text"/>
Matkapuhelin	<input type="text"/>
Sähköposti	<input type="text"/>

Kiitos osallistumisestasi suureen retkeilyvinkikeräykseen!

Keräyksen edistymistä voit seurata <https://www.reppuretki.fi> sivustolla.
Retkeilyvinkikirjan suunniteltu julkaisuajankohta on keväällä 2023.

Elämä on parasta ulkona!